

Annika Eklund

046-359 51 67

annika.eklund@lund.se

Kultur- och fritidsnämnden

Revidering av riktlinjer för offentlig konst

Sammanfattning

Lunds kommun har sedan 1992 arbetat enligt en procentregel gällande byggnadsanknuten offentlig konst i enlighet med av kommunen beslutade riktlinjer. Kultur- och fritidsförvaltningens bedömning är att en revidering av dessa riktlinjer nu är aktuell. Lund växer och under de närmaste åren kommer staden med omnejd att utvecklas och omformas till följd av byggande av bostäder, skolor och övrigt. För att utvecklingen också ska omfatta den estetiska utformningen av kommunens offentliga platser, föreslår förvaltningen en revidering av de riktlinjer som finns för offentlig konst i Lunds kommun. Förvaltningens utgångspunkt är att konsten ska få en självklar funktion i byggandet av den samtida staden och få en större synlighet i den färdiga stadsbilden. En viktig konsekvens är att den offentliga konsten blir tillgänglig för fler lundabor samt tydligare bidrar till att bygga stadens identitet.

Nuvarande riktlinjer innebär att en procentsats utöver uppskattad entreprenadkostnad avsätts till byggnadsanknuten konst. I föreliggande förslag avsätts ett fast belopp motsvarande procentsats till byggnadsanknuten konst idag per år till investeringar i konst i det offentliga rummet.

Kultur- och fritidsnämnden beslutade den 18 januari 2018, § 9, att översända förslag till reviderade riktlinjer för offentlig konst i Lunds kommun till kommunstyrelsen för fastställande i kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen beslutade den 20 juni 2018, § 172, att återremittera ärendet till kultur- och fritidsnämnden för förtydligande med utgångspunkt i kommunkontorets kommentarer.

Beslutsunderlag

Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse den 24 oktober 2018 (denna skrivelse)

Kommunstyrelsens beslut den 20 juni 2018, § 172

Barnets bästa

Fler barn och unga kommer att få möjlighet att ta del av den offentliga konsten om den sprids och uppförs på mer tillgängliga platser i stadsrummet.

Ärendet

Sedan 1992 har Lunds kommun arbetat enligt enprocentregeln gällande byggnadsanknuten offentlig konst. Det är kultur- och fritidsförvaltningen genom Lunds konsthall och serviceförvaltningen genom Lundafastigheter, som har samarbetat kring dessa frågor. Lunds konsthall ansvarar för konst som beställs av Lundafastigheter i samband med nybyggnation eller större ombyggnation av befintlig fastighet, där Lunds kommun är beställare. Ett arbetsutskott med representanter från kultur- och fritidsnämnden beslutar om urval. Konstverken produceras särskilt för den nya byggnaden, vilket innebär att Lunds kommun arbetar med offentlig samtida konst, som är byggnadsanknuten. Förutom den konst som uppförs i samband med uppförande av byggnaden finns löskonst i form av målningar, skulpturer med mera, som placeras i lokaler med kommunal verksamhet.

Resurserna för nya offentliga konstverk fördelas idag på många olika mindre projekt. De allra flesta offentliga konstverk i Lund återfinns i skolorna, eftersom skolor är vad kommunen bygger mest, men det uppförs också andra byggnader. Varje år påbörjas fyra till fem nya offentliga konstverk, som det tar två till tre år att färdigställa. Bara sedan 2004 har tillkommit ett femtiotal nya offentliga konstverk i kommunen. Alla är inte tillgängliga för allmänheten och detta beror på hur de olika byggnaderna används.

De nya riktlinjerna innebär att den offentliga konsten inte längre är knuten till specifika byggprojekt utan placeras där det finns behov och lämpar sig bäst. Kultur- och fritidsförvaltningen föreslår att samarbetet mellan förvaltningarna gällande offentlig konst ska intensifieras och utökas. Detta för att finna strategiskt utvalda platser för konst med större synlighet och bättre spridning i staden, vilket gör att konsten kommer fler lundabor till gagn. Med mer synliga konstprojekt ökar stadens attraktivitet och Lund kan tydligare markera sig som en stad som värnar om deltagande, öppenhet och mångfald. Planeringen av konsten skulle komma in i ett tidigt stadium i planeringsprocesserna, vilket är angeläget för ett gott och hållbart slutresultat.

Det är kultur- och fritidsförvaltningen, serviceförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och tekniska förvaltningen, som ska samarbeta i dessa frågor och respektive förvaltning bidrar med sin expertis.

Nuvarande riktlinjer innebär att en procentsats utöver uppskattad entreprenadkostnad avsätts till byggnadsanknuten konst. I föreliggande förslag avsätts ett fast belopp per år till investeringar i konst i det offentliga rummet. Ett fast belopp innebär mindre administration och handpåläggning, då inga beräkningar behöver genomföras för att ta fram investeringsutrymmet. Ett fast belopp underlättar också den långsiktiga planeringen, då investeringsutrymmet är känt för en längre tidshorisont.

Under perioden 2011 till 2017 har nuvarande riktlinjer resulterat i investeringar i offentlig byggnadsanknuten konst på i genomsnitt 2,4 mnkr per år. Utöver detta har cirka 0,3 mnkr per år investerats i icke byggnadsanknuten offentlig konst, till exempel konst i parker och på torg. Totalt sett har Lund i genomsnitt under dessa sju år haft årliga investeringar i offentlig konst på 2,7 mnkr. Vid placering av konst måste platsen förberedas, det kan handla om markarbeten och ledningsdragningar för vatten och el. Det är troligt att delar av dessa investeringar tidigare förts till byggnaden och inte redovisats som konst. För att ta höjd för dessa kostnader föreslås att investeringsutrymmet ska utökas med ytterligare 0,3 mnkr per år. Riktvärdet för investeringsutrymmet i offentlig konst föreslås därmed uppgå till 3 mnkr per budgetår.

Investeringsramarna antas för fem år i taget och beslutas i samband med fastställande av kommunens ekonomi- och verksamhetsplan. Ett investeringsutrymme på 3 mnkr per år innebär ett totalt investeringsutrymme för fem år på 15 mnkr. I investeringsramarna kan utrymmet fördelas mellan åren för att på så sätt möjliggöra genomförandet av större projekt.

I nuvarande modell ingår investeringar i offentlig konst som en del i facknämndernas investeringar i nya byggnader och i investeringsramarna redovisas den offentliga konsten inte som en separat post. I de nya riktlinjerna föreslås att investeringar i offentlig konst ska redovisas samlat i en egen post under kultur- och fritidsnämnden. Planerade investeringar i offentlig konst blir på så sätt tydligare, vilket ger en ökad transparens.

I de fall det årliga utrymmet anses för litet i förhållande till de konstprojekt som nämnden vill genomföra, så föreslås att önskemål om utökat investeringsutrymme ska anges som en separat post i investeringsramarna. Önskemål om större ram kan exempelvis motiveras av att kommunen ett visst år planerar att genomföra extra stora byggprojekt, som enligt de gamla reglerna skulle ha gett betydligt högre investeringsutrymme i offentlig konst än det nya föreslagna riktvärdet. Beslut om utökad investeringsram beslutas av kommunfullmäktige som en del av kommunens ekonomi- och verksamhetsplan.

Ramförstärkning på grund av de räntekostnader och avskrivningar som uppstår i och med investeringen lyfts som övriga kapitalkostnader fram i arbete med ekonomi- och verksamhetsplanen.

De nya riktlinjerna föreslås träda i kraft 2020 och blir då en del av arbetet med den ekonomiska verksamhetsplanen för 2020-2022 med investeringsramar för 2020 till 2024.

Varför nya riktlinjer:

Med utgångspunkt i kommunens vision "Vi bygger framtiden med kunskap, innovation och öppenhet" så uppnås följande:

- Konsten blir mer synlig och tillgänglig för lundaborna – stärker demokratin och stadens attraktivitet.
- Konsten kommer in tidigt i byggprocesser och samhällsplanering – inkludering och engagemang ger mening, trygghet och långsiktig hållbarhet.
- Fortsätta sätt att utveckla Lund som en stark nod för konst och kultur.
- Lund vässar sin profil som innovativ kunskapsstad.
- Ett fast investeringsutrymme innebär mindre administration och möjliggör en mer långsiktig planering.

Förslag till "Riktlinjer – Offentlig konst"

De nu föreslagna riktlinjerna ersätter *Regler för utsmyckning av offentliga byggnader*, 1992-02-27 § 22 och § 284, med tillägg 2002-02-28 § 38.

Riktlinjerna gäller för konst som definieras som investering. Med investering menas en tillgång, som har en livslängd på minst tre år och ett värde som uppgår till minst 20 tkr.

Investeringsutrymme

Investeringsutrymmet för konst i det offentliga rummet utgörs av ett fast belopp per budgetår med 3 mnkr som riktvärde.

Investeringsutrymmet kan utökas om kommunfullmäktige finner det lämpligt. Beslut om utökning fattas i och med att kommunfullmäktige godkänner föreslagen investeringsram.

Investeringsram

Investeringsramarna för konst i det offentliga rummet redovisas samlat i en egen post under kultur- och fritidsnämnden.

Det totala investeringsutrymmet för aktuell femårsperiod kan fördelas över åren, vilket möjliggör konstprojekt med olika investeringstygnd.

Kommunkontoret genomför en årlig avstämning mellan investeringsutrymme och utnyttjad investeringsram för att över tid säkerställa att investeringsramarna följer riktlinjerna och överensstämmer med beslutat investeringsutrymme.

Kapitalkostnader

Investeringar i konst i det offentliga rummet placeras under kultur- och fritidsnämnden. Ramförstärkning på grund av de räntekostnader och avskrivningar som uppstår i och med investeringen beräknas av kultur- och fritidsnämnden och lyfts som övriga kapitalkostnader fram i arbete med ekonomi- och verksamhetsplanen.

Kostnader för reparationer och underhåll

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för reparation och underhåll av konst i det offentliga rummet. Medel för detta ändamål avsätts i nämndens driftbudget.

Urvalsprocess och placering av konst i det offentliga rummet

Urvalsprocess och placering av konsten i det offentliga rummet regleras av riktlinjer beslutade av kultur- och fritidsnämnden. Kultur- och fritidsnämnden föreslås fortsatt ha ett arbetsutskott för konst som fattar beslut om urval.

De nya riktlinjerna bör prövas under en femårsperiod och därefter utvärderas inför beslut om framtida förfaranden. Samarbetet över förvaltningsgränserna kan i ett senare skede utökas till att inkludera Lunds kommuns parkeringsbolag (LKP) och Lunds kommuns fastighets (LKF). Möjligheterna för det samarbetet undersöks och kommer att utvärderas efter en femårsperiod.

Förvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslås besluta

att godkänna upprättat förslag till revidering av riktlinjer för offentlig konst samt översända förslaget till kommunstyrelsen för fastställande i kommunfullmäktige

Urban Olsson
kultur- och fritidsdirektör

Annika Eklund
kulturchef

Beslut expedieras till:
Kommunstyrelsen
Akten